

Turun koululaisslangista¹

Slangi vaatii syntyäkseen ryhmän, jonka jäsenet haluavat — ainakin tiedottomasti — edistää ryhmän yhteenkuuluvuutta ja solidaarisuutta. Slangi on ennen kaikkea sanastollinen käsite.² Slangisanat ovat etupäässä substantiiveja, adjektiiveja ja verbejä; pronomineja ei joukossa juuri ole.³ Sanaston aihepiiri ei slangissa tietenkään ole yhtä laaja kuin murteissa. Sanat keskittyvät lähinnä nuorison harrastuksiin ja elämänpiiriin.

Slangi vaatii ehdottomasti tuekseen aina kirjakielen tai murteen, jonka slanginpuhujat hallitsee. Yleiskielen sanojen käyttäminen epävarsinaisessa merkityksessä onkin suosittu tehokeino. Kuten Hämäläinen on huomauttanut, slanginäytteissä on varsin usein aivan liikaa slangisanoja.³ Vähempi riittäisi, koska on parempi puhua slangisanojen käyttämisestä kuin slangin puhumisesta. Greenough ja Kittredge ovatkin kuvanneet slangia eräänlaiseksi kulkurikieleksi, joka alin-omaa pyrkii pääsemään arvostetumpaan seuraan.⁴ Monet slangisanathan, esim. useat lyhennyssanat, ovatkin löytäneet tiensä yleisempään käyttöön. Hämäläinen mainitsee sotilasslangista esimerkeinä sanat *motti*, *pinnata*, *jännittää*, *pärstä*, *kämpä* jne.⁵ Slangisana on tavallisesti merkitykseltään epämääräinen. Kun sen käyttö yleistyy, niin merkityskin kiinteytyy. Samalla sanasta katoaa slangille

¹ Artikkelin pohjautuu kirjoittajan laudaturtyöhön ”Turun oppikoululaisten slangisanastoa” (1963), jota käsikirjoituksena säilytetään Turun yliopiston suomen kielen laitoksessa.

² Simo Hämäläinen, Suomalaisesta sotilasslangista. Virittäjä 1946, s. 260.

³ Simo Hämäläinen, Suomalaisesta sotilasslangista. Lisensiaatintyö. Helsinki 1960, s. 25.

⁴ Greenough ja Kittredge, Words and their Ways in English Speech. New York 1929 (?), s. 55.

⁵ Hämäläinen, m.kirj., s. 258 ja m. lisensiaatintyö, s. 253.

ominainen huumorin ja älyn kipinä ja sanasta voi tulla hyvinkin yleinen.

Slangi ei olekaan kovin nuori ilmiö, vaikka vanhan ajan slangimeistä ehkä tuntuukin ”kesyiltä”. Partridgen⁶ slangisanaluetteloista voi poimia esimerkiksi 1600-luvun ilmauksen *burn the candle at both ends* ’polttaa kynttilää molemmista päistä’. Ilmauksellahan käsitämme nykyisin liian rasittavaa elämäntapaa, mutta metafora on tullut abstraktisemmaksi kuin ilmauksen syntyaikoina, jolloin sen merkitys oli ’työskennellä aikaisin ja myöhään’; kynttilän valoa siis tarvittiin tavallista enemmän.

Ilmeistä on, että sanoja harvoin keksitään kollektiivisesti, vaan takana on muutamia ”runoilijapersoonallisuuksia”. Myöhempien puhujien suussa alkuaan hienosyinen ja älykäskin ironia voi vaihtua ruhjovaksi ivaksi ja ilmaus tylsistyy. Hämmäläinen on viitannut tällaiseen kehitykseen myös sotilasslangissa.⁷

Slangi lähtenee loppujen lopuksi vastenmielisyydestä ja vihasta tavanomaisuutta ja varsinkin kuria kohtaan ynnä joukon yhteenkuuluvuuden tunteesta.⁸ Tarkemmin emme juuri voi slangia määritellä, joten se lienee Hämmäläisen mukaan nimettävä tunteeseen pohjaavaksi tyyliilajiksi.⁹

Tämä kirjoitus pohjautuu omiin haastatteluihini ja Turun Yliopiston suomen kielen laitoksen vuonna 1963 järjestämään koululaisslangin keruukilpailuun, johon saapui noin 9000 sanalippua.¹⁰

Ilmeisen vahva osuus nuorten slanginpuhujien kielenkäytössä on Turun murteella, joskin joukossa on viljalti muidenkin murteiden alueelta kotoisin olevia. Slangisanojen foneettinen asu siis lienee erilainen kuin Helsingissä. Muuten turkulainen slangi ei juuri eronne helsinkiläisestä paikallista sanastoa lukuun ottamatta.

Vaikka turkulaiset seurailevatkin tiiviisti päivän tapahtumia ja lainaavat niistä aineksia slangiinsa, silti Helsingistä kotoisin olevien sanojen määrä on hyvin suuri; oman aineistoni sanoista n. 60 %. Tämä on luonnollista, koska Helsingillä vanhimpana suurkaupunki-

⁶ Eric Partridge, *Slang To-day and Yesterday*. London 1933, s. 361.

⁷ Hämmäläinen, m. liseniaatintyö, s. 230—231.

⁸ Hämmäläinen, m. kirj., s. 260.

⁹ Hämmäläinen, m. kirj., s. 259—260; m. liseniaatintyö, s. 27.

¹⁰ Koska slangi kiivaasti uudistuu, jotkut sanat voivat olla jo ”vanhentuneita”, mutta muodostusperiaatteet tuskin ovat.

namme ja useiden kielten kohtaupaikkana on takanaan pisin slangihistoria. Jos olisi mahdollista mitata sanojen frekvenssiä, tuo prosenttiluku varmasti kasvaisi.

Sanojen asua vertaillessa huomaa, että oudoilta vaikuttavia sanoja ei ole lainattu ollenkaan ja että vaikeasti lausuttavien sanojen asua on yksinkertaistettu. Turussa sanotaan mieluummin *kuplata* tai *puklata* 'öksentää' kuin *spuglata*, mieluummin *kimma* 'tyttö, nainen' kuin *gimma* jne. Vanhan Helsingin slangin š-äännettä ei Turussa suinkaan kuule. Konsonanttiyhtymillä alkavat sanat sen sijaan lienevät säilyneet paremmin, mihin varmaankin lounaismurteet ovat osaltaan vaikuttaneet. — Sanojen lainautumisaikaa on vaikea määrittellä, mutta uskoisin kuitenkin sodanjälkeisen sukupolven lainanneen helsinkiläisiä sanoja enemmän kuin sotaa edeltäneiden sukupolvien.

Helsingin slangista¹¹ on todettu synonyymirikkaimmiksi seuraavat käsitteet: hyvä tai hauska; poika; tyttö; hölmö tai hassu; antaa selkään; varastaa; väkijuomat; nainen, vars. huonomaineinen; raha; lakki tai hattu; poliisi; ikävä tai nolo; puijata, pettää, valehdella; puukko; puhua tai jutella. Vertailuja tehtäessä on kuitenkin huomattava, että edellä referoitu kirjoitelma tilastoineen käsittelee koko Helsingin slangia, myös sen historiaa. Turun koululaisslangin keräelmäni synonyymien lukumääristä voi niin ikään aivan selvästi havaita slangisanoja kasautuneen muutamien käsitteiden ympärille. Ylivoi- maisesti eniten on sanoja käsitteelle 'tyhmä'. Sitten seuraavat poliisi; tyttö tai nainen; harmittaa; polkupyörä; tylsä, ikävä; pieni; mukava; maalainen; poika, mies; harhauttaa; raha; varastaa; onni; hankkia seuralainen; solmio; todistus.

Tavallisimmin slangisanat syntyvät metaforan tietä. Slangisanoihin liittyvät metaforat poikkeavat yleiskielen (kuolleista) metaforista yllättävyytensä ja liioittelunsa takia. Humoristinen aines on niissä myös etualalla. Metaforien syntymisen ehtona on yleiskielen hallitseminen: *kärpäslätkä* 'solmio'; *antennit* 'papiljotit'; *legenda* 'sanonta, joka ei pidä paikkaansa'; *palko* 'kanootti'; *purjeet* 'korvat'; jne.

Suosittuja ovat myös metaforan alalajeiksi luettavat metonymia ja synekdokee. Tavallinen synekdokee-tapaus, osan käyttäminen kokonaisuuden asemesta on yleinen myös slangissa: *hame* 'tyttö, nainen';

¹¹ Pentti Liuttu, Helsingin slangin keskeistä sanastoa. Laudaturkirjoitus. Helsinki 1951.

härmä 'Suomi'; *kasvo* 'poika, toveri'; *kokkare* 'tyttö' (nimitys johtuu tukkalaitteista).

Slangi uudistuu nopeasti, mikä johtuu ilmausten ja niihin liittyvien asioiden nopeasta vanhenemisesta. Kuinka slangisanojen nopea lisääntyminen on mahdollista? Hämäläinen on liseniaatintyössään¹² kiinnittänyt huomiota sotilasslangissa tavattavaan synonyymien ketjuuntumisilmiöön, jossa pohjana oleva ilmaus korvataan uudella, mutta kuitenkin samaan mielikuvaan liittyvällä. — Turkulaisessa slangissa on esimerkiksi hyvin tavallinen, jo yleiseen puhekieleen, miltei kirjakieleenkin siirtynyt sanonta *ottaa aivoon* 'harmittaa'. Tämän hauskan ilmauksen keksimisen jälkeen on kasattu päällekkäin uusia synonyymeja sen mukaan miltä kannalta *päättä* on ruvettu tarkastelemaan. Ehkäpä yleisin on synonyymisarja, jossa 'pään' vastineiden pohjana on '(onton)suljetun tilan' mielikuva: *ottaa koppaan, koteloon, onkaloon, onteloon* (jopa *onttoon onteloon*). 'Korkealla olevan paikan' mielikuva on takana esim. seuraavissa: *ottaa kupoliin, planeettaan, hattutelineeseen* (jälkimmäisessä toinenkin metafora).

"Slang, being the very essence of colloquial speech, must always be related to convenience rather than to scientific laws, grammatical rules and philosophical ideals." Tämä Partridge¹³ lausuma tuntuu melko omituiselta. Slangilla on epäilemättä oma "filosofiansa", vieläpä melko johdonmukainen. Kirjoittaja asettaa kieliopin mukavuudenhalun vastakohtaksi, mutta slangillahan on oma kielioppinsa (vert. edellä synonyymien ketjuuntuminen ja jäljempänä slangisanojen muodostustavoista). Greenough ja Kittredge¹⁴ ovatkin luonnehtineet slangin prosesseja hätkähdyttävän kielellisiksi (strikingly linguistic). Slangi on heidän mukaansa miltei ainoa elävä kieli, jossa kielellisiä prosesseja on mahdollista seurata täydessä toiminnassaan.

Slangille ominaisista kielellisistä keinoista voi mainita ensiksikin ellipsin, joka on varsin yleinen tendenssi kaikissa kielimuodoissa. Elliptisiksi muodoiksi voi katsoa myös useat johdokset. Niin sanoaksemme puhtaita elliptisiä muotoja ovat esim. *abi* 'abiturientti', *ausku* 'auskultantti', *psyko* 'psykologia', *väsä* 'väsynyt', *foni* 'saksofoni' jne.

On mahdollista, että muutamat suositut johtopäätteet olisivat

¹² Hämäläinen, m. liseniaatintyö, ss. 29—, 234.

¹³ Partridge, mt., s. 4.

¹⁴ Greenough ja Kittredge, mt., s. 55—56.

alkuperin irronneet elliptisistä muodoista. Seuraavassa muutamia esimerkkejä sanoista, joissa ei vielä ole selvää johtopäätettä, mutta sen irtoaminen ei olisi mitenkään yllättävää: *alja* 'algebra', *kemma* 'kemia', *pinna* 'piste', *laku* 'lakritsi', *elppi* 'elokuva', *kipo* 'kioski', *jäde* 'jäätelö'.

Pitkät sanat eivät juuri menesty slangisanoina. Ne eivät kauan jaksa ryhmän jäseniä kiinnostaa eivätkä kaikkia jäseniä ilmeisesti tavoitakaan. Pitkiä, humoristiseen vaikutukseen pyrkiviä ovat esim. sanat *silppudüsselimohikaani* 'ratsupoliisi' ja *aivosuojajouhet* 'hiukset'.

Kontaminaatio: *reputurientti* (reputtaa + abiturientti), "sana-kiepit": *turpari* 'parturi', *loka-loka* 'coca-cola' ja sanoilla leikkiminen: *hotkotti* 'hot-dog', *kipale* 'kappale', *kouppari* 'cowboy', *ratikuti* 'raitiovaunu', *tirpunen* 'varpunen' ovat varsin tavallisia "sananmuodostuskeinoja". Yleisin sanaleikin muoto on ehkä sanan tai sen osan korvaaminen toisella, jonka äänneasu on suurin piirtein samanlainen ja joka mahdollisesti muutenkin sopii käytettäväksi humoristisuutensa vuoksi: *apinarenttu* 'abiturientti', *hyytelö* 'jäätelö', *kalavale* 'Kalevala', *kotletti* 'heiveröinen' (atleetin vastakohta), *profeetta* 'professori', *ylioppinut* 'ylioppilas'.

Ns. apukielen avulla muodostetut sanat voivat ainakin aluksi jäädä vain pienen ryhmän omaisuudeksi, mutta varsinaisia salakieliä ei ainakaan Turussa ole tietooni tullut. Apukielistä tunnetaan hyvin esim. kontinkieli. Bergman¹⁵ mainitsee Ruotsia koskevissa tutkimuksissaan esim. b-kielen: *bumma* < *femma*, ja j-kielen: *juffe* < *kaffe* sekä *fikon-kielen*, jonka piiriin kuuluvia sanoja on Turussakin: *fimppi* 'tupakanjäännös'. Saman fikon-kielen avulla muodostetuiksi Rytkönen¹⁶ esittää myös sanat *fibeli* ja *fiblu* 'omena', *fiude* 'auto', *fillari* 'polkupyörä'.

Tiettyjä johtopäätteitä saatetaan pitää slangin ainoina tunnusmerkkeinä. Kaikissa slangisanoissa ei kuitenkaan tätä tunnusmerkkiä ole, vaan useat niistä muodostetaan muulla tavoin, esim. metaforan tietä, kuten edellä olemme huomanneet.

¹⁵ Gösta Bergman, Skolpojkslang. Stockholm 1935, s. 49.

¹⁶ Ahti Rytkönen, Kaupan sanamaailmasta. Kielentutkimuksen työmaalta IX. Jyväskylä 1954, s. 8; Luettua ja kuultua koululaiskielestä. Kielentutkimuksen työmaalta X. Jyväskylä 1955, s. 5.

Suomessakin tuntuu olevan muotipäätteenä *-is*. Rytkösen¹⁷ mukaan päätte on levinnyt jo vuosia sitten paitsi Etelä-Suomeen myös pohjoiseen, aina Enontekiöön asti. Aivan selvää on, että päätte on levinnyt meille Ruotsista; jo vuonna 1719 valitti siellä muuan Nils Dal nuorison käyttämästä sanasta *rökis*.¹⁸ Päätteen alkuperää on melko laajasti selvitelty jo v. 1898 pikku kirjoitelmassaan Alfred Nordfelt.¹⁹ Hän mainitsee Esaias Tegnerin käsitelleen asiaa ensi kerran v. 1883; sitten käsittelee asiaa Lennart Hennings 1897. Tegnerille asia jäi epäselväksi, koska hän yritti löytää avainsanan, joka ratkaisisi päätteen alkuperän. Hennings arveli päätteen tulleen latinasta; näin päättelee myös Nordfelt. Hän perustelee asiaa muilla suffiksilainoilla ja arvelee päätteen aluksi esiintyneen ylioppilas- ja koululaisslangissa, sitten levinneen boheemipiireihin ja viimein yleisempään käyttöön. Kirjallisuudessa päätte esiintyy jo 1829 C. Fred. Dahlgrenin nuoruudenrunoissa sekä kirjailija Esaias Tegnerin tuotannossa. Huvittavana piirteenä Nordfeltin kirjoituksessa on loppuoteamus, jossa hän katsoo päätteen kukoistujan jo olevan ohitse: ”Det synes mig nämligen, som om vissa av dessa ord redan hade en ålderdomlig klang, och några mera lifskraftiga nybildningar ha ej kommit för mina ögon eller öron.”

Ahti Rytkönen on eräässä kirjoituksessaan¹⁷ tarkastellut päätteen lainautumista ja huomauttanut, että koulussa päähän taottu latinan läksy ”eld ignis, eld ignis jne.” houkuttelee varmaankin sanakieppeihin, joiden tuloksena sana *eldis* on voinut jäädä yleiseen käyttöön. Tuntuu siltä, että englannin *tennis* ei olisi aivan syytön sekään tämän päätteen yleistymiseen varsinkin urheilusanastossa (*pingis* ’pöytätennis’, *pesis* ’pesäpallo’, *koris* ’koripallo’, *lentis* ’lento-pallo’).²⁰

Ilmeisesti vielä viime vuosisadan puolella ja tämän vuosisadan alussa *-is*-päätte kuului yläluokan, hienoston, oppineiston ynnä boheemien kielenkäyttöön, koskapa tavallisia näyttävät olleen sellaiset

¹⁷ Ahti Rytkönen, Vanhaa ja uutta *-is*-sanastoa. Uusi Suomi 28. 12. 1959.

¹⁸ Gösta Bergman, Rotväliska. Stockholm 1931, s. 35—49.

¹⁹ Alfred Nordfelt, Om ändelsen *-is* i nysvenskan. Studier i modern språkvetenskap 1. Uppsala 1898, s. 133—145.

²⁰ Päätteen synnystä ks. myös Simo Hämmäläinen, Suomalainen sotilaslangi 1. Sanasto. Helsinki 1963.

nimet kuin *Nobis* 'Tukholman oopperakellari', *Espis* 'Esplanadi (Helsingissä)' sekä *Suusis* 'Seurahuone'.

Bergin²¹ sanastossa on mainittu muuan turkulainenkin sana, nimitäin 'Linnankatua' merkitsevä *Slois*. Vaikka päätte on siis Turussakin melko vanha, se ei kuitenkaan ole saavuttanut ehdotonta valta-asemaa. Usein ehkä kuvitellaan sen levinneisyyttä suuremmaksikin; tähän saattaa vaikuttaa päätteen erikoisuus kieleemme ja slanginkin muihin päätteisiin verrattuna.

Meidän slangissamme käytellään *-is*-päätettä aivan samoin kuin ruotsalaisessa.²² Slangisanaan otetaan pohjana olevasta sanasta vain ensimmäinen tavu ja seuraava konsonantti tai konsonanttiyhtymä; yhdyssanoista jää siis koko jälkiosa pois: *kesis* 'kesä', *kansis* 'kansakoulu', *koris* 'koripallo' *puhis* 'puheenjohtaja', *depis* 'depressio', *sinfis* 'sinfoniakonsertti', *telis* 'televisio'. *is*-sanoissa esiintyvä geminaatta on aina esiintynyt myös kantasanaa: *kellis* 'kellari', *toppis* 'toppatakki'. Geminaatta on voinut myös lyhentyä: *amis* 'ammattivalinta' (tämä asu on saatettu valita myös sekaannuksien välttämiseksi, vrt. *ammis* 'ammattikoulu'), *basis* 'basso'.

Arvatenkin äänneasun helpottamiseksi on tehty muutamia poikkeuksia edellä esitetystä säännöstä: *harkis* 'harjoitustunti' (varmaankin *virkis* 'virkatunti' sanan analogiaa), *jäkis* 'jääkiekko', *jäpis* 'jääpallo'. Soinnillisen konsonantin esiintyminen eräissä sanoissa lienee jonkinlaista vierauden tavoittelua: *keldis* 'keltasirkku', *krabbis* 'krappula', *ruodis* 'ruotuväki, sotaväki'.

Myös muiden kielten pohjalta on muodostettu *-is*-sanoja. Osa niistä lienee lainatavaraa, osa täällä muodostettuja: *böönikset* 'rukoukset', *fotois* 'valokuva', *kondis* 'kunto', *suulis* 'aurinko' (ruotsin *bön*, *fotografi*, *kondition*, *sol*).

Rytmillisillä seikoilla näyttää olevan melko ratkaiseva osuus *-is*-sanojen muotoutumisessa. Kaksitavuinen, Ruotsin kautta meille saapunut latinalaisperäinen sanamalli on ilmeisesti yksinomainen. Aineistossani on näet kolmitavuisia *-is*-sanoja vain monikollisesti käytettyinä: *korvikset* 'korvarenkaat' *nyyttikset* 'nyyttikestit', *pitkikset* 'pitkät housut'. Yksilöllisistä kolmitavuisista on vain yksi esimerkki

²¹ Ruben G:son Berg, Skolpojks- och studentsslang (Andra samlingen). (Svenska Landsmål 1924.) Stockholm 1925.

²² Muodostamis"säännöt" esitti jo Nordfelt m. kirjoituksessaan.

ja sekin vain yhdestä koulusta: *kitaris* 'kitara'; "oikea" muoto olisi siis *kitis*.

Ruotsin kielen *-are* johtopääte on sekä yleiskielessä että slangissa tavallisen *-ari*-päätteen lähin lainanantaja. Aineistoni *ari*-sanat ovat poikkeuksetta kolmitavuisia. Alkuaan omaksuttu rytmimalli vaikuttaa tälläkin päätteellä muodostettuihin johdoksiin siten, että useimmissa slangisanoissa ensimmäinen tavu on pidempi kuin toinen tai kolmas, joissa säännöllisesti on kaksi äännettä. Tuntuu siltä kuin ensimmäisen tavun kesto olisi yhtä pitkä kuin toisen ja kolmannen tavun yhteensä. Tähän päästään kahdentamalla emäsanana keskellä oleva konsonantti tai sijoittamalla ennen *-ari*-päätettä konsonanttiyhtymä, ellei sitä emäsanassa jo alkuaan ole. Varsin tavallista on käyttää *-kkari*-loppua. Konsonanttiyhtymällisistä sanoista mainittakoon esimerkkeinä *irtsari* 'irtosavuke', *läskärit* 'läskipohja' 'kengät', *montsarit* 'monttusaappaat', *pärtsäri* 'pärinäpoika'. Geminaattakonsonanttia tapaa vokaalin sekä likvidan ja nasaalin jäljessä: *alkkari* 'alushame', *arppari* 'arpakuutio', *kannari* 'kanootti', *kylppäri* 'kylpyhuone', *laikkari* 'lainakirjasto', *muikkari* 'muistutus', *rankkari* 'rangaistuspotku', *telkkari* 'televisio', *toikkari* 'todistus'.

Rytkönen²³ sanoo *-kkari*-sanojen osittain syntyneen lyhemmistä *-kka*-sanoista. Tämä pitänee paikkansa vain osittain, koska eräistä sanoista on vaikea ajatella muodostetun *-kka*-sanaa, eikä sellaisesta ole esimerkkejäkään. Tärkeintä mielestäni on omaksutun rytmimallin toistaminen. Rytkönen nimittäin "puhtaiksi" *-ari*-sanoiksi sellaisia, joissa pääte on liitetty suoraan emäsanana tynkään eikä mitään muutoksia ole tapahtunut. Tällaisia on aineistoni *-ari*-sanoista hieman alle puolet: *konvarit* 'koulujuhlat, konventti', *latari*, *talari* 'talonmies', *levari* 'elokuvat', *loparit* 'lopputili', *permari* 'permanentti', *pulari* 'puliukko'. Näissä sanoissa geminaatan synty on kuitenkin estynyt siksi, että merkitystä olisi vaikea käsittää (esim. *tallari* pro *talari* 'talonmies') tai sitten on kyseessä äänne, jota kahdentuneena on vaikea ääntää (esim. *v* sanassa *päiväri* 'päiväkirja'). Konsonanttiyhtymä on toisissa sanoissa jo olemassa. — Näin ollen väitän, että "puhtaita" *-ari*-sanoja ovatkin ne, joissa on geminaatta tai konsonanttiyhtymä ennen päätettä.

Muista päätteistä mainittakoon *-kka*: *antikka* 'antikvariaatti',

²³ Ahti Rytkönen, *-ari*-sanojen maailma. Uusi Suomi 28. 12. 1956.

kristikka 'NMKY', *piikka* 'piirustus', *purkka* 'purukumi', *ratikka* 'raitiovaunu', *voikka* 'voimistelu'. Helsingin slangissa yleinen on *-ka*-pääte, josta Turussa ei ole paljonkaan esimerkkejä: *ledeka* 'lentokone', *dirika* 'johtaja'. On mahdollista, että *-ka*-pääte on irronnut *-kka*-päätteisten sanojen obliikvisijoista.

Yleiskielemme päätteitä on myös slangissa yleinen *-uri*-pääte. Se on ainakin yleisessä slanginkäytössä varmaankin vanhimpia. Luonnollisesti kaikki *-uri*-sanat ovat kolmitavuisia: *keskuri* 'keskushyökkääjä', *nilkkurit* 'nilkkasukat', *posturi* 'postimerkki', *villuri* 'villatikki', *virsurit* 'virsikirja'.

Vieraiden kielten selvää vaikutusta ovat *-tsi*, *-tsu*, *-tsa* ja *-tso*-päätteet: *dörtsi* 'ovi', *intsu* 'intiaani', *kentsu* 'kenttä', *rantsu* 'ranta', *luontsa* 'luonnontiede', *hemitso* 'koti', *rilutso* 'silmälaseja käyttävä'. Harvinaisia ovat *-os* ja *-ini*-päätteet: *brudellos*, *brudelliini* 'hölmö', *fideliös* 'hieno, kaunis'. Vielä voi mainita n. 15:ssä sanassa esiintyvät *-ski* ja *-ska*-päätteet: *lenska* 'lentokone', *partska* 'partio', *verskat* 'verryttelyhousut', *jätski* 'jäätelö', *kiposki* 'kioski'.

Ihmissuhteilla on slangia puhuvissa ryhmissä tärkeä merkitys. Siksi henkilönnimimuunnokset muodostavatkin melko suuren slangisanajoukon. Köllinimien sepittäminenhan ei ole vierasta missään murteessa. Epäilemättä helpointa on muodostaa lempinimi asianomaisen henkilön nimestä. Nämä nimiväännökset voi jakaa puhtaasti teknisiin ja assosioituihin. Edellisissä sanan muotoa on muutettu lyhennysten, pidennysten, johtopäätteiden yms. avulla, kun taas jälkimmäisissä alkuperäisen nimen mieleen tuoma toinen nimi tai asia on tullut alkuperäisen sijaan; varsinkin kuuluisien henkilöiden nimiä sovelletaan mielellään.

Poikien etunimistä on olemassa huomattavasti enemmän väännöksiä kuin tyttöjen. Suosituimpia poikien nimien väännöskohteita olivat aineistossani *Heikki*, *Jarmo*, *Pertti*, *Antero* ja *Markku*; tyttöjen nimistä *Pirjo*, *Kaarina*, *Sinikka*, *Helena*, *Irmeli* ja eräät muut. Poikien etunimistöä tarkasteltaessa aineisto näyttää aluksi varsin kirjavalta, mutta lähempi selvittely osoittaa, että tärkeimpiä johtopäätteitä ei sittenkään ole kovin paljoa. Silmiinpistävää on *k* ja *p*-ainesten runsaus johtopäätteissä. Useat päätteistä ovat rinnakkaismuotoja, joissa yksinäiskonsonantti ja geminaatta vaihtelevat: *-ke*, *-kke*; *-pe*, *ppe* jne. *veke*, *vekke* 'Veikko'; *pepe*, *peppe* 'Pertti'.

Poikien etunimiväännösten suosituimmat johtopäätteet ovat *-kke/*

-ke ja -kka/-ka: *akke* 'Asko', *jokke* 'Jouko', *mike* 'Mikko', *sake* 'Sakari'; *aikka* 'Aimo', *eikka* 'Eino'; *ykä* 'Yrjö', *jykä* 'Jyrki'. Niistä johtopäätteistä, jotka sisältävät *pp/p:n*, oli aineistossani suosituin pari -*ppa/-pa*: *arppa* 'Antero', *imppa* 'Ilmari'; *epa* 'Eino', *nipa* 'Niilo'. Tyypillisesti "slangimaisilta" kalskahtavat -*ska* ja -*ski* -johtopäätteet: *arska* 'Aatto, Arto, Arvo', *teuska* 'Teuvo', *unski* 'Uuno', *väiski* 'Väinö'. Samantapaisia ovat päätteet -*tsa*, -*tsi* ja -*tsu*: *antsa* 'Antti, Antero', *petsi* 'Pertti', *valtsu* 'Valto, Valtteri'.

Johtopäätteiden käyttelyssä tytöt näyttävät olevan säästeliäämpiä. Suosituimpia ovat -*kku/-ku*: *irkku* 'Irmeli', *seku* 'Seija', -*llu* /-*lu*: *allu* 'Auli', *hilu* 'Hilkka' jne. Kuitenkaan mikään johtopäätte ei näytä ylivoimaiselta. Enemmän kuin poikien nimiväännöksissä on käytetty alku-, sisä- ja loppuheittoa; vallankin alkuheitosta on useita esimerkkejä: *atta* 'Marjatta', *nikka* 'Sinikka', *okki*, *vokki* 'Orvokki'. Tyttöjen nimiväännökset lähenevät lastenkieltä: nasaalit, likvidat ja -s-ainekset antavat niille pehmeyttä.

Etunimen mieleen tuoma sana tai asia voi huomattavastikin muuttaa nimen ulkoasua tai tuoda esiin kokonaan uuden sanan. 'Timo' on *timoteus*, 'Markku' *makkara*, 'Esa' *eesau* jne. Eräät varsinkin vanhahtavilta kuulostavat etunimet ovat nuorison mielestä hauskoja. Usein ne merkitsevät 'hölmöä'. Klassinen esimerkkihän on *uuno*, jonka sivumerkityksen kaikki tuntevat. Suosituimpia 'hölmön' nimityksiä ovat *väänö*, *kauko*, *tauno* ja *paavo*, mutta mikä hyvänsä vanhemmalta kuulostava nimi sopii tarkoitukseen.

Sukunimet tarjoavat samantapaisia leikittelymahdollisuuksia kuin etunimetkin; niiden muotoilemisessa käytetään samoja menetelmiä kuin etunimienkin.

Lempinimet eivät aina ole kovinkaan lempeitä, vaan lähenevät eniten juuri kansankielen köllinimityksiä. Näiden liikanimien aiheena²⁴ ovat ulkonäköön ja olemukseen liittyvät seikat, tavat tai harastukset, kotipaikkaan tai kotioliihin liittyvät asiat ja sattuman kautta syntyneet tapaukset. Lisäksi on varsinaisia haukkuma- tai lempinimiä, jotka äänneellisesti pyrkivät kuvaamaan kohdettaan.

Opettajat ovat luonnollisesti koululaisten antamien liikanimien kohteena. Opettajien lempinimien lähempi tutkiminen voisi olla

²⁴ Nimenantoperusteita on Rytönen käsitellyt m. kirjoitelmassaan Luettua ja kuultua koululaiskielestä.

kulttuurihistoriallisestikin mielenkiintoista; liittyyhän näihin nimiin usein hauskoja ja kiintoisia pikku tarinoitakin. Varsin yleistä on kutsua opettajaa etunimeltä. Myös heidän etu- ja sukunimistään laaditaan väännöksiä tovereiden nimiväännösten tapaan. Opettajan ulkoinen olemus, vaatetus tai tavat johtavat usein uuden lempinimen keksimiseen. Esimerkiksi eläinmaailma on aineistossani hyvin edustuneena: *turska* (lihava), *pukki* (pitkä parta), *ankka*, *kameli*, *koira*, *kirahvi*, *kettu*, *mansikki*, *mursu* (viikset), *kolli*, *kurre*, *emakko*, *possu*, *kala* jne.

Koulutalolle ja eräille muille rakennuksille, varsinkin nuorison kokoontumispaikkoina yleisille baareille on keksitty nimiväännöksiä: *kuppi*, *kykki*, *kykkis* 'Kupittaaan Yhteiskoulu', *tsykki* 'Turun Suomalainen Yhteiskoulu'; useat koulunimet ovat tyypillisiä kirjainsanoja. Paikannimissä ovat tavallisimmat johtopäätteet *-is* ja *-ari*: *hirkkari/hirppari* 'Hirvensalo', *litsa* 'Littainen', *läntskä* 'Läntinenkatu', *parkkari* 'Parkin kenttä', *pläkkis/pläkkäri* 'Pläkkikaupunki', *puokkari/puolkkari/puoluri* 'Puolalanmäki', *vasaris* 'Vasaramäki'. Leikittelevistä nimistä ovat hauskimpia espanjalaistyylliset nimet *buenos pansio* 'Pansio' ja *rio de raisio* 'Raisio'. Paikannimiväännökset voivat tietysti kuulua muittenkin kuin koululaisten sanavarastoon.

Slangisanoja lainataan hyvinkin erilaisista lähteistä; vain harvat sanat keksitään tai muotoillaan itse. Kiintoisaa olisi varmaankin tutkia, mistä elämänpiireistä sanat ovat tulleet. Tällaisella tutkimuksella — mikäli sen suorittaminen yleensä olisi mahdollista — olisi varmaankin käyttöä laajempaakin sanojen frekvenssiä koskevaa tutkimusta varten. Luotettavan kuvan saamiseksi tarvittaisiin ilmeisesti kuitenkin melko suuri aineisto. Jo päältä katsoen näkee, että slangisanojen assosiaatiot ovat hyvinkin yllättäviä ja arvaamattomia, mikä tekee etymologiojen löytämisen melko vaikeaksi.

E erityisen vaikeaa alkuperän selville saaminen on, kun on kyseessä lainaus vieraasta kielestä. Lainatessa sanan ulkoasu voi muuttua täysin eikä muuttuminen aina noudata "äännelaillisia" teitä. Vieraiden sanojen mukana olo on aivan ilmeisesti ainakin suomalaiselle slangille elintärkeää. Usein turvaudutaan jopa hyperkorrekteihin muotoihin vierauden tunnun saavuttamiseksi.

Eksakteja tuloksia sanojen alkuperän selvittelyssä tuskin voi saavuttaa, koska selviltäkin näyttävät tapaukset voivat perustua väärin arvailuihin. Kokoelmani sana-artikkelien alkuperän mukainen jaotus

osoittaa ensinnäkin, että suomen yleiskielestä sekä sen liepeillä roikuvista alatyylisistä ja puhekielisistä ilmauksista on sanoja saatu n. 63 %. Näistä n. 34 % on tullut slangiin metaforan tietä; esimerkkejä olen esittänyt jo edellä. Varsin tavallista on käyttää slangiympäristössä muuten liian ”juhlallista” kirjakielen sanaa, jonka käyttäminen antaa humoristisen vaikutelman: *ajoneuvo* 'polkupyörä', *koitos* 'kirjoitus', *kutrit* 'tukka', *tekstiilit* 'vaatteet' jne. Deskriptiivisiksi ja onomatopoeettisiksi lukemiani sanoja on 2,3 %.

Murresanojakin on mukana, vaikka niiden tunnistaminen ainakin slanginpuhujalle voi olla vaikeaa. Muutoin slanginkäyttäjien suhde maalaisiin ei liene erityisen sydämellinen. Meidän maamme kaupunkeihin on jatkuvasti virrannut väkeä maalta, jolloin sattuvat, äännteellisesti hauskat murresanat ovat pujahtaneet slanginkäyttäjien sanavarastoon. Ilmeisesti monet slangisanat on lainattu kansanmurteistamme ensin Helsingin slangiin ja sitten Turkuun, mutta varmaan myös monet turkulaiset koululaiset ovat saaneet sanoja ympäröivistä maaseutupitäjistä.

Selviä murrelainauksia ovat sellaiset kuin verbi *kaahata* 'ajaa kovaa' ja *peipata* 'harhauttaa'. Murrelähtöisiä ovat myös tutut slangisanat *sussu* ja *jannu*. Halikossa tunnetaan näet *sussu* merkityksessä 'sulhanen, morsian (ei varmuutta naimisaikeista), rakastettu' ja Muurlassa sana merkitsee 'morsianta, neitoa'; tunnetaanpa siellä verbikin: *sussustaa*. *jannu* taas on selvästi Juhani-etunimen variaatioista syntynyt, monin paikoinhan tunnetaan *Janne*, *Junnu* jne. Merkkille sopii panna Halikossa v. 1925 muistiin pantu *jannu* sanan merkitys: 'huonossa maineessa oleva kelvoton mies, jätkä'.

Sotilasslangista ja virallisuonteisesta sotilaskielestäkin on tullut sanoja n. 2%; luvun olen saanut vertaamalla aineistoni sanoja Hämeäläisen sotilasslangin sanakirjaan. Koska sotilasslangissa on jonkin verran Helsingin slangin sanoja sekä melkoisesti kansankielestä peräisin olevia, on vaikeaa todeta lainautumissuuntaa. Mahdollista on, että useimmatkin sanat ovat levinneet koululaisten käyttöön juuri sotilaiden välityksellä; onhan sotilaselämällä ja koululaiselämällä yhteisiä piirteitä. Kaikkialla tuttuja ovat sellaiset nimitykset kuin *monni*, *mokkeri* ja *moku*, joita käytetään ensimmäisen luokan oppilaista ja jotka sotilaiden kielessä tarkoittavat 'alokasta'; onpa yläluokkalaisten nimityksenä ja yleensäkin vanhempien nimityksenä 'vanhan sotilaan' nimitys *vanha* melko yleinen. Huvittavaa on nähdä

'jälki-istunnon' nimityksenä *perunateatteri*; yleinen on *pärstäkerroin*, joka suosiossa olevalla on hyvä ja epäsuosiossa olevalla huono. 'Luvaton poissaolo' on koululaisilla *pundis* kuten sotilailinkin. Railakkaalta kuulostaa myös *muonamikko* 'ruokajärjestäjän' tittelinä. Sotilaslangin sanat *virtsakiidättimet* ja *kusiluistimet*, joilla tavallisesti tarkoitetaan 'aamutohveleita' on lainattu koululaislangiin paitsi sellaisinaan, myös asuissa *virtsakirjottimet*, *kusiluistit*. Sanan jälkiosa on johtanut slanginpuhujia harhaan; alkuperäinen merkitys ei ole ollut tiedossa. Niinpä sanan variaatioiden merkityksiksi olen saanut 'luistimet', 'kumiset lyhytvartiset päällyskengät tai jalkineet yleensä' ja 'sukset'.

Vieraat kielet antavat osaltaan slangille outouden ja erikoisuuden tuntua. Luonnollista on, että juuri ruotsin kielestä on tullut vierasperäisiä sanoja eniten; onhan ruotsin kieli vaikuttanut rannikkomurteisiimme ja juuri rannikolla slangimmeikin on syntynyt. Näin ollen osa näistä sanoista lienee tullut murteista, joskin kaupunkien ruotsinkielinen väestö on varmasti välittänyt monia sanoja suoraan. Aineistoni sanoista n. 13 % on selvästi ruotsalaislähtöisiä ja suomenruotsalaismurteista on n. 1 %. Joko ruotsalaisvähemmistömme kautta tai suoraan on myös Ruotsin monista slangeista ja salakielistä levinnyt sanoja slangiumme.

Merimiesten osuutta kansainvälisen slangiaineiston kuljettajana ei ole vielä selvitetty, mutta Turun Yliopiston suomen kielen ja pohjoismaisen filologian laitokset ovat kyllä keränneet merimiesslangia n. 7000 sanalipun verran. Ruotsalaisessa koululaislangissa on esim. sanonta *vara på dekis*, joka suomessa on *olla deekiksellä* 'rappiolla' muodossa yleinen. Samaten *dekkari* 'salapoliisi' sanalla on selvä vastineensa Tukholman slangissa: *decka* ja *deckare*, jotka tietysti tulevat kirjaruotsin *detektiv*-sanasta. Naapurimaamme koululaisten sanavarastoa on myös *hippa* 'tanssiaiset, kutsut jne.', joka täällä on *hipat* muodossa.

Merimiesten kautta aiemmin, nyt jo paljolti suoraan kulkevat sanat englannin kielestä. Osa lainataan kirjoitusasuina ja äännetään sellaisinaan: *drumneri* 'rumpali', engl. *drummer*, *dulle* 'tyhmä', engl. *dull*. Valtaosa noudattelee kuitenkin englannin kielen ääntämystä: *aidiö* 'ajatus', engl. *idea*, *peipö* 'paperi', engl. *paper*. Englannin kielestä peräisin olevia sanoja on noin 5 %, ja suurin osa niistä on substantiiveja.

Vanhoja lainoja ovat venäjän kielestä tulleet sanat, joita on n. 1 % sanoista; muista kielistä: saksasta, italiasta jne. on niin ikään yhteensä n. 1 %.

Selvittämättömiä sanoja on jäänyt parisen prosenttia, vaikka näiden määrä ehkä on suurempikin, koska selitykset eivät aina osu kohdalleen. Epäselviä ovat esim. verbit *köniä* 'varastaa' ja *höniä* 'valloittaa seuralainen', *sale/saletti* 'selvä' ei merkityksestään huolimatta ole etymologialtaan selvä, ei myöskään *sipata* 'olla lopussa' ja *olla sipis, sippis* 'olla rahaton'. Muita epäselviä: *hivata* 'pelätä, uskaltaa', *hukke* 'poika', *pimahtaa* 'palaa rikki, suuttua, kiivastua', *ruhna* 'polkupyörä', *tsarga* 'mahdollisuus', *ärtsi* 'hieno, mukava' jne.

Sanojen alkuperän antama kuva, ainakin ruotsin kielen osuus, on Helsingissä varsin erilainen kuin Turussa. Liutun keräämän Helsingin kokoelman²⁵ sanoista oli ruotsin kielen osuus 41,5 %, kun se Turussa on vain 13,3 %. Ruotsalaismurteidemme osuus Helsingissä oli 5 % ja ruotsalaisten slangien 3,9, joten ruotsin kielestä on siellä tullut sanoja kaikkiaan yli 51 % sanoista, Turussa vain n. 16 %. Suomen kielestä oli Helsingin slangiin tullut 31,6 % ja murteistamme 8,6 % eli yhteensä yli 40 %, Turussa 63 ja 6 % eli yhteensä n. 69 %. Eroa on myös englannista ja venäjämästä tulleiden sanojen määrässä: 2,3 % ja 2,9 %, Turussa 5,0 ja 0,9 %. En usko, että prosenttilukemien eroavuuteen voisi olla syynä aineistojemme täysin erilainen luonne; yhteisiäkin sanoja on aika joukko. Liutun kokoelmassa on tosin sanoja kaikilta "slangikausilta", joten kehitystä suomen kielen hyväksi on tapahtunut koko ajan. On tietysti vaikea sanoa, onko sama kehitys tapahtunut Helsingissä; Turun numerot ainakin osoittavat voimakasta suomen kielen vaikutuksen kasvua. Luonnollista on venäjän kielestä tulleiden sanojen vähentyminen ja englannin sanojen lisääntyminen. Muut kansainväliset kontaktit näyttävät yhtä hapuilevilta kuin ennenkin.

Koulujen välisistä eroista ei voine kovinkaan paljon puhua, mutta ilmeisesti ainakin pientä vaihtelua esiintyy. Helsinkiläisiä sanoja voi toisissa kouluissa olla enemmän. Slangisanojen käyttöä ja niihin suhtautumista olen tutkinut suhteellisen vaatimattomalla kokeella, joka pantiin toimeen eräässä turkulaisessa oppikoulussa. Tiedusteluun otti osaa 364 oppilasta, joista 58,2 % oli tyttöjä. Mielipidetiedustelun

²⁵ Liuttu, m. laudaturkirjoitus, s. 23.

suorittamista vaikeutti tietysti se, että kaikilla ei ole suinkaan selvää kuvaa slangista ja slangisanoista.

Ensimmäinen kysymys koski slangisanojen käytön määrää; tarjottiin vain kolme vaihtoehtoa. Suurin osa, 79 %, valitsi odotetusti keskimmäisen vaihtoehdon ”jonkin verran”; 15 % sanoi käyttävänsä slangisanoja ”ei juuri ollenkaan” ja vain 5—6 % ”paljon”.

Mielenkiintoinen kysymys on slangisanojen käyttäjien ikä. Ruotsissa ja Amerikassa on — tosin jo kauan sitten — tehty asiasta tutkimuksia. Gösta Bergman²⁶ totesi 1933 suorittamassaan tiedustelussa, että slangia käytetään eniten 14—16 vuoden iässä. Bergmannin selostamien²⁷ amerikkalaisten tutkimusten mukaan (Sechrist) slangin puhuminen aloitetaan 8—9 vuoden iässä, käyrä nousee nopeasti 11—12 ikävuoteen tultaessa, on maksimiarvossaan 13 vuoden iässä ja edelleen korkealla 15 vuoden iässä, mutta laskee sitten nopeasti 18:aan ja 21:een ikävuoteen tultaessa. Erään toisen tutkimuksen²⁸ mukaan Amerikassa käytetään slangia eniten 16—19 vuoden iässä.

Suorittamani tiedustelun perusteella ei slangin käytöstä ylä- ja alaluokilla kuitenkaan voi sanoa mitään varmaa, vaikka haastateltavieni ennakkoarvioinnit osoittivat, että slangisanojen käyttäminen yleistyy 3:nnella luokalla, on yleisintä 4:nnellä ja 5:nnellä luokalla ja vähenee sitten. Kysymykseen käytetäänkö alaluokilla enemmän slangia kuin yläluokilla, vastasi kuitenkin kieltävästi 53,6 % vastaajista.

Kyselylomakkeessani oli tyttöjen slanginkäytöstä kaksi kysymystä: ”Käyttävätkö pojat enemmän slangia kuin tytöt?” ja ”Sopiiko slangin käyttö mielestäsi tytöille?” Vastaajien valtaenemmistö (74,5 %) oli sitä mieltä, että pojat käyttävät enemmän slangia. Vastauksiin on voinut tietysti vaikuttaa käsitys tyttöjen ”siivoudesta”. Slangia ei 66,2 % vastaajista pitänyt tytöille sopivana. Näyttää siltä, että 4:nnellä ja 5:nnellä luokalla eniten suvaittaisiin tyttöjen slanginkäyttöä. Tytöt itse hyväksyvät slangin käytön aineistoni mukaan tarkalleen sanoen 14,6—15,6 vuoden iässä.

Selvää on, että slangia puhutaan vain toveripiirissä. Valtaosa,

²⁶ Bergman, Skolpojks slang, s. 24.

²⁷ Bergman, Skolpojks slang, s. 16.

²⁸ Bergman, Rotvälska, s. 64—65.

95 %, sanoi slangia puhuttavan vain toveripiirissä. Ainoastaan 15 oppilasta katsoi slangin sopivaksi myös kotona.

Koululaisslangin luonteesta on tietysti vaikea saada kuvaa. Haastatteluissani oppilaat kiinnittivät huomiota ennen kaikkea slangin luontevuuteen puhekielenä; kirjakielen käyttäminen olisi kankeaa. Samaan tulokseen päätyivät useimmat mielipidetiedusteluun vastanneet. Karkea slangi tuomittiin miltei kokonaan ja liiallisen slanginkäytön yhteydessä viitattiin rehentelyyn ja itsetehostukseen. Eräät huomauttivat myös siitä, että slangi on niin tavallista, ettei siihen tule kiinnittäneeksi huomiota: "Koululaisslangia kuulee joka päivä koulussa, ja siksi sitä ei usein huomaakaan, ellei joku sano jotakin tavallisuudesta poikkeavaa" (tyttö kuudennelta luokalta).

Huomiota kiinnitti erityisesti nuorimman luokan (3 A) moraalisesti närkästynyt asenne; erityisesti tyttöjen, mutta myös poikien kohdalla: "Se on 'katukulttuurin' tapaista" (tyttö), "Se tuo mieleen välinpitämättömän ja huonon käytöksen vaikutuksen" (tyttö), "Mielestäni se ei ole sopivaa" (poika). Slangin käsitteestä ei ehkä tällä asteella olla mitenkään selvillä.

Positiivisia arviointeja on niitäkin runsaasti, juuri reippautta ja huolettomuutta korostavia. Voidaanpa slangissa nähdä enemmänkin: "Avartaa mielikuvitusta ja tuo esille paljon uutta ja humoristista koulutyöstä" (poika 4. luokalta). "Jos slangia käytetään hyvässä tuttava- ja toveripiirissä siinä on minusta paljon enemmän vivahdeeroja kuin tavallisessa kielessä. Sillä saa monet asiat ilmaistua paljon laajemmin tai tarkemmin kuin tavallisesti. Taas vieraiden kesken se tekee minusta epämiellyttävän ja sivistymättömän vaikutuksen." (Poika 5. luokalta.)

Kyselykaavakkeen eräessä kohdassa pyrittiin muutamilla laatumääreillä selvittämään koululaisslangin luonnetta. Oppilailla oli tilaisuus vastata moneenkin vaihtoehtoon. Verrattomasti suurimman kannatuksen sai määre *huoletonta*, jonka kohdalle 64 % pani merkinnän. Tämä vahvistaa lausuntoja slangin sopivuudesta tavalliseen välittömään seurusteluun. Seuraaviksi tulivat määreet *humoristista* (25 %) ja *toverillista* (20 %); miltei saman kannatuksen sai määre *joutavanpäiväistä* (19 %). Epiteetit *reipasta*, *karkeaa* ja *älykästä* jäivät vähälle kannatukselle (8, 6, 4 %).

Asetin vielä oppilaat yksinkertaisen valinnan eteen: "Onko slangi miellyttävää vai epämiellyttävää?" Oppilaista 35 oli väistänyt kysy-

myksen ja 7 esittänyt varauksia. Kaikki vastaukset huomioon ottaen 47 % katsoi slangin miellyttäväksi ja 45 % epämiellyttäväksi. — Ehkäpä suuntaa antavana lisähuomautuksena voi sanoa, että paremmin menestyneistä vain 34 % piti slangia miellyttävänä, kun taas heikommista näin teki 49 %.

M. K. SUOJANEN: *Slang among Turku schoolchildren*

Slang is used by young people everywhere. It is always used in conjunction with the literary language and some slang words find their way into it. Lying behind ironical and often clever slang formations there are of course certain quickwitted "poets".

Turku slang contains many Helsinki slang words — at least 60 % according to the material studied. The phonetic form of these loan-words is slightly altered; generally speaking, the word most easily pronounced is borrowed. One doesn't hear the old Helsinki slang *š*-sound in Turku, but there are rather a lot of words beginning with a consonant cluster. There is rather a large group of synonyms for words describing youthful preoccupations — in part the same as in Helsinki.

Slang words generally have their origin in metaphor. Metonymy and synecdoche are also popular. The rapid renewal of slang is promoted by the derivation of synonyms, to which Simo Hämäläinen has alluded in connection with military slang. Slang, which changes so rapidly is especially useful for observing linguistic processes. The most usual technical means of word formation are ellipsis, contamination, different puns and "auxiliary languages". The most common suffix is *-is*, found in Sweden as early as the 18th century. The Swede Alfred Nordfelt studied the origin of the suffix during the last century. In Finland, words are formed with this suffix in roughly the same way as in Sweden. All singular words have two syllables and use the first syllable and the following consonant of an extant word for their formation: kansakoulu > *kansis*, depressio > *depis* etc. Words of three syllables only exist in the plural: korvarekaat > *korvikset*.

The suffix *-ari* also comes from Swedish (Latin); the suffix also occurs in ordinary Finnish. It seems that these derivations aim at repeating the rhythmical pattern, according to which the first syllable of the word is more or less as long as the second and third syllables together. This is achieved by placing the consonant cluster or gemination (*lk*) before the suffix *-ari*, or by doubling the consonant in the middle of the parent word: kanootti > *kannari*, irtosavuke, > *irtsari*, lainakirjasto > *laikkari*. Among the suffixes may be mentioned *-uri*, *-tsi*, *-tsu*, *-tsa* and *-tso*; *-os*, *-ini*; *-ski*, *-ska*.

A number of nicknames are formed on the basis of existing christian names and surnames and in many other ways. Boys have them noticeably more than girls. Teachers' nicknames are also interesting in the history of culture.

The bulk of the words in this study (about 64 %) originate in the Finnish language proper and about 6 % in dialects. Military slang has an influence on the language of schoolchildren, there being about 2 % of clearly identifiable loan-words. Where foreign languages are concerned, the greatest number come from Swedish — approximately 13 %; about 2 % of the words studied come directly from Swedish slang. About 1 % of the words are Finnish—Swedish loan-words. Borrowings from English are rapidly increasing — at present about 5 % of the words come from English. Russian accounts for about 1 % and remaining foreign languages, about 1 % together. There are about 2 % onomatopoeic and descriptive words. 2 % are unexplained.

The greatest difference compared with Helsinki slang concerns the number of Swedish words. On the basis of the material studied, there are far more such words in Helsinki — about 50 %. It is clear, however, that there too words of Swedish origin have become fewer.

A small investigation has been carried out concerning schoolchildren's opinions about slang. Most of those questioned said that they used slang "slightly". It was not possible to get a clear picture of the age of slang-users, but it appears that slang is used most in the middle classes. In general it was thought improper for girls to use slang and the investigation showed that they use it less than boys. Slang was judged both positively and negatively. Slang was considered to be "slovenly", "humoristic" and "friendly" — these being the most common epithets.